

DEN DANSKE
FARVESTORFILM

HOLGER DRACHMANN'S

DER VAR EN GANG

MED LANGE-MÜLLER'S MUSIK

ISCENESAT AF

JOHN PRICE

BIRGITTE PRICE

PETER STEEN

DIRCH PASSER

EDOUARD MIELCHE

GUNNAR LAURING

OVE SPROGØE

HANS W. • KAI HOLM

GRETHE SØNCK OG CLEO

EN MERRY FILM

MERRY FILM

PRÆSENTERER

HOLGER DRACHMANN's

DER VAR ENGANG

MED P. E. LANGE-MÜLLER's MUSIK

INDSPILLET AF DET KGL. KAPEL

Indspilningsleder:
FINN HENRIKSEN

Scriptgirl:
TRINE HEDMANN

Cheffotograf:
HENNING
KRISTIANSEN, DFF

Kamera:
LEIF JAPPE

Fotoassistent:
FREDERICO
VEDICO

Still foto:
GERHART
PETERSEN

Klip:
EDITH NISTED
NIELSEN

Belysning:
PER JØRGENSEN,
HENNING LARSEN
OG PREBEN
NICOLAISEN

Make up:
ELSE HENNINGS

Assistenter:
BABS FROM, AASE
TARP OG JYTTE
HANSEN

Tonemester:
JON BRANNER

Musikoptagelser:
BIRGER SVAN

Assistent:
TORBEN
ØKSNEBJERG

Kostymer:
DET KGL. TEATER

Regissør og kostumié:
NIELS HOLM

Assistent:
PALLE ARRESTRUP

Birgitte Prices kjoler:
NETTE ØRNBÆK

Dekorationer:
OVE CHRISTIAN
PEDERSEN,
Det kgl. Teater

Atelier:
NOVARIS STUDIE,
ALBERTSLUND

Kopi:
NORDISK FILM
TEKNIK
(Eastman Color)

Parykker:
ANKER LØVBO OG
PREBEN KAAS

Public Relation:
FRITZ RUZICKA

Atelierleder:
PALLE SCHNEDLER-
SØRENSEN

Produktionsleder:
HENRIK SANDBERG

Produktion:
MERRY FILM

Udlejning:
DANSK SVENSK
FILM

Location:
LØGUMKLOSTER
KIRKE, NYBORG
SLOT,
FREDERIKSBORG
SLOT, DYREHAVEN
OG FURESØEN

Prinsessen af Illyrien:
BIRGITTE PRICE

Prinsen af Danmark:
PETER STEEN

Kasper Røghat:
DIRCH PASSER

Kongen af Illyrien:
HANS W. PETERSEN

1. Frier:
OVE SPROGØE

2. Frier:
GUNNAR LAURING

Ceremonimester:
EDOUARD MIELCHE

Kulsvier: KAI HOLM

1. Junker:
PREBEN LERDORFF
RYE

2. Junker:
HARDY RAFN

Fadebursternen:
GRETE SØNCK

Kokkepigen: CLEO

VIGGA BRO
GERDA MADSEN
SISSE REINGAARD
ELSEBETH REINGAARD
JONNA HJERL
MARIANNE FLØR
LØTTE HORNE
INGA RANTHE
ULLA JOHANSON
BENTE MORINI
BENTE JUUL
VIBEKE DRACHMANN BUEMANN
LISE HENNINGSEN
INGA JØRGENSEN
BIRGITTE DIDRICHSEN
AGNETE DIDRICHSEN
WALT ROSENBERG
HENRY NIELSEN
VOLMER SØRENSEN
MOGENS LIND
PEER GULDBRANDSEN
GEORGE JAMES
DAVID JACKSON
KJELD NØRREGAARD.
NIELS HENRIKSEN
TAGE AXELSON
BASSE
JAMES PRICE
DORTE PASSER
BIRGIT SANDBERG med
>MUSSE<

Dirigent:
Kapelmeister POUL JØRGENSEN

Serenaden:
WILLY HARTMANN

Drejebog og Instruktion:

JOHN PRICE

BIRGITTE PRICE

SOM

PRINSESEN AF ILLYRIEN

DER VAR ENGANG, da jeg spillede samtlige roller i DER VAR ENGANG – også Prinsen af Danmark og Kasper Røghat. Det ligger dog nogle år tilbage i tiden, ja så langt tilbage, at jeg endnu aldrig havde sat mine ben på et teater. Om jeg på det tidspunkt overhovedet havde skænket det en tanke, at det kunne være en vidunderlig opgave at spille prinsessen skal jeg lade være usagt.

Men jeg ejede et dukketeater, og her spillede jeg en forestilling, som hverken før eller siden er overgået af andre. Det tror jeg godt, jeg tør sige, uden at min mand, der har instrueret denne film, bliver fornærmet.

HOLGER DRACHMANN

– MESTEREN I DANSK POESI OG EVENTYRDRAMA

Holger Henrik Herholdt Drachmann (1846–1908) havde et herligt ungdomsliv i fødebyen København, hvor faderen, marinelæge, professor A. G. Drachmann, ofte tog ham med på ture med flåden. Drachmann ville være kunstner – maler. Men faderen gennemførte, at han først blev student. Så lagde den unge Drachmann bøgerne på hylden og tog fat med pensel og palet. Han drømte om at blive den store marinemaler, men opnåede aldrig rigtig anerkendelse. Skuffet rejste han til London, hvor han sluttede sig til de revolutionære – og begyndte at skrive sine stærke, oprørske digte – det første, Engelske Socialister, står i de fleste dansk-lærebøger. Et opløst ægteskab påvirkede ham stærkt og gav hans digtning, både poesi og prosa, et dramatisk, følelsesmæssigt, men alligevel fint lyrisk indhold. Han ændrede også kurs politisk, vendte sig fra Brandes – og blev national i dette ords bedste, folkelige betydning. »Jeg bærer min hat, som jeg vil – og jeg synger de sange, som jeg kan« – et ofte anvendt og mistydet Drachmann-citat. Men – hvad han ville og kunne beviste han han først og fremmest, da han skrev »Der var engang«-. Af nogle kaldet et eventyrspil, af andre et lyrisk folkedrama – men i nutiden uomtvisteligt placeret som et af vore fornemste nationalspil. Det kongelige Teater har været om denne skat. Og med vor film har vi gjort vort yderste for at bevare den for fremtiden i en udførelse, der byder på det ypperste, der kan præsteres indenfor alle implicerede kunstarter. Holger Drachmanns produktion var stor og vidt spændende – og meget er glemt. Men det geniale værk, han skabte i samarbejde med P. E. Lange-Müller vil være mange generationers kærester nationalklenodie indenfor lyrisk musik og national eventyr-drama.

GUNNAR LAURING

SOM 2. FRIER

DER VAR EN GANG undgår man jo ikke som dansk skuespiller. Det skal man nok løbe ind i på et eller andet tidspunkt i sin karriere. Jeg har såmænd i min eiev tid på Det kgl. Teater spillet en af de sorte mesterlektionere, og i 1938 var jeg prinsen af Danmark på Odense Teater. Det er jo iøvrigt et stykke, hvor man med årene stadig får et andet rollefag at boltre sig i.

6 PRINSER AF DANMARK

DER VAR EN GANG i denne filmversion er bl. a. bemærkelsesværdig ved, at der medvirker ikke færre end 6 prinser af Danmark. 2, der bevisligt har spillet rollen på et teater, nemlig Gunnar Lauring og Edouard Mielche. 1, der ikke kunne spille den, nemlig Ove sprogøe. Endvidere 2, der har sagt replikene på et dukketeater, nemlig Birgitte Price og Poul Jørgensen, og så endelig den, der spiller rollen på filmen, Peter Steen.

PETER STEEN

SOM

PRINSEN AF DANMARK

DER VAR ENGANG betyder virkelig DER VAR ENGANG for mig. Jeg har nemlig overværet forestillingen ikke mindre end to gange, før jeg endnu var fyldt 10 år. Første gang i Viborg, hvor Palle Huld spillede prinsen, og anden gang i Randers, hvor det var Mogens Wieth, der spillede den store rolle.

Også på anden måde er DER VAR ENGANG et DER VAR ENGANG for mig. Som den blå prins optræder jeg nemlig i Johannes Poulsens teaterkostume, og det har aldrig været benyttet af andre. Ingen af Det kgl. Teaters prinser kunne passe dragten. John Price vidste, at den eksisterede og fandt den frem. Med lidt omsyning gik det, men tøjet var meget mørt, så jeg turde nu ikke foretage alt for mange bevægelser. Men man skal vist være skuespiller for at forstå, hvilke følelser, der rører sig i en, når man bærer en berømt forgængers kostume. Man føler virkelig en vis ærbødighed. For selv om jeg aldrig har set Johs. Poulsen, så har jeg dog hørt om ham, og der ligger i sig selv noget anime-rende i at optræde i samme rolle som en sådan kunstner. Jeg var lykkelig over John Prices indfald. Det gjorde ligesom prinserollen større for mig, end hvis jeg havde fået syet min egen dragt.

Iøvrigt var det selvfølgelig en morsom oplevelse at spille prinsen af Danmark, og selv om jeg havde set stykket to gange tidligere, må jeg i sandhedens erkendelse indrømme, at jeg ikke kunne huske mine forgængeres opfattelse, og derfor ikke havde nogen forbilleder. Det er jo ofte en fordel, at man ikke føler sig bundet af andre end lige netop instruktøren.

KAPELMESTER

POUL JØRGENSEN

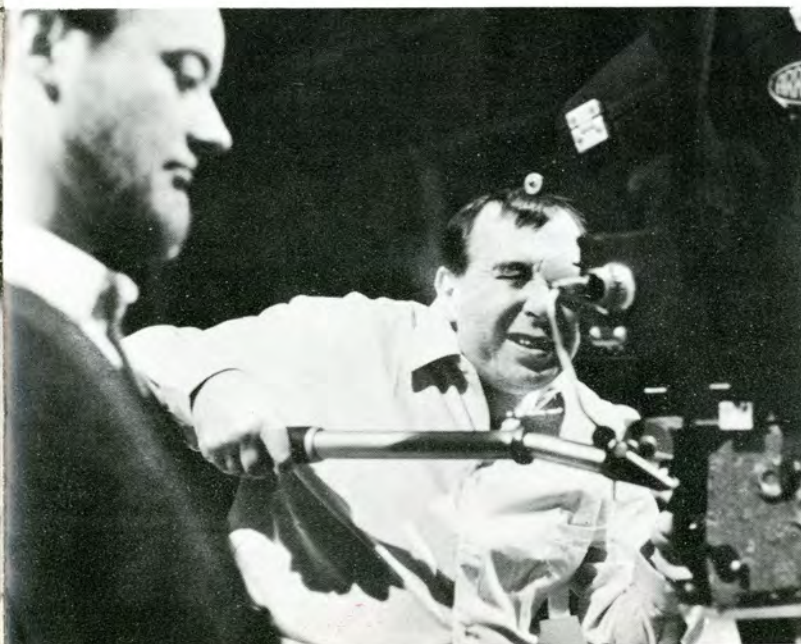
DET KGL. KAPEL

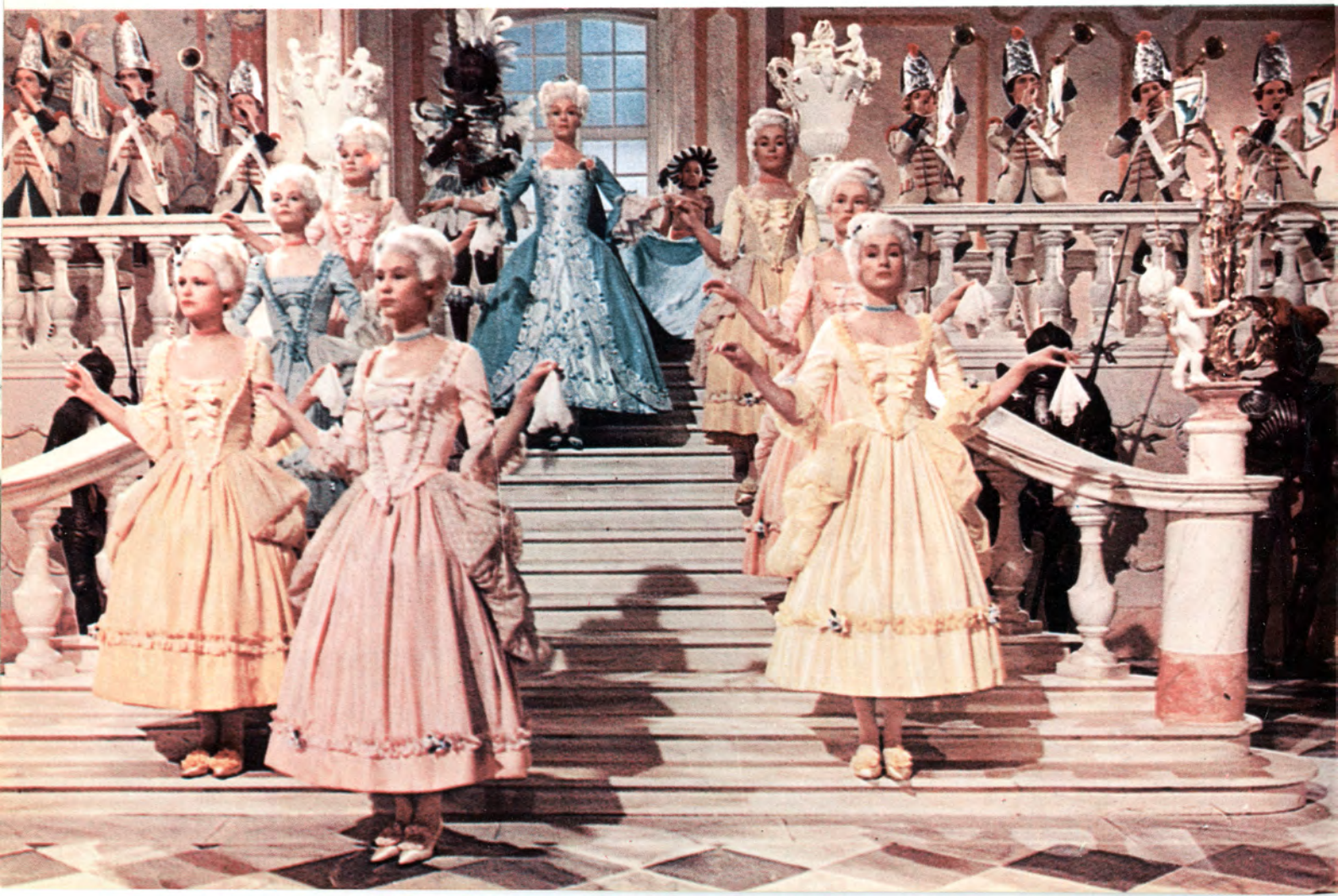
DER VAR ENGANG, da jeg kunne Prinsen af Danmarks repliker udenad. Jeg har nemlig ved dukketeaterforestillinger i min barndom ligesom Birgitte Price spillet stykket, men da vi var flere om det, sørgede jeg nu mest for musikken, men samtidig ville jeg også sige prinsens repliker, for ellers ville jeg ikke være med. Det var et ultimatum, og på den måde kommer jeg også ind i rækken af prinser.

HENNING KRISTIANSEN D.F.F.

CHEFFOTOGRAF

DER VAR ENGANG for 20 år siden, da jeg som ung fotografassistent stod og beundrede John Price i hans 2. spillefilm som instruktør. Da havde jeg ikke regnet med, at jeg som fotograf skulle opnå et inspirerende og morsomt samarbejde med John Price i hans 3. spillefilm: DER VAR ENGANG.

DER VAR ENGANG

DIRCH PASSER

HAR OGSÅ EN STOR IDÉ MED
»DER VAR ENGANG«

DER VAR ENGANG en ung sømand, der gik i land, fordi han var bidt af en gal skuespiller. Dirch Passer begyndte som regissør-assistent-suppleant på provins-tourneer, en opløben, lidt genert stik-i-rend dreng. Men han ville selv frem. Og alle ved, at han sandelig også kom det. Først på Frederiksberg, hvor han gennemgik elevskolen – og så dukkede op hos Stig Lommer på ABC. På rekordtid anerkendt som dansk revys komiske geni. Dirch Passer er nemlig ikke *bare* komiker, ikke *bare* humorist – hans register spænder fra de spinkle, sentimentale strenge til den helt fanden-i-voldske fest-fanfare. Han er mimiker og ordartist. Og fuld af skøre ideer. Han kan, når der drøftes film, få tusinde af dem i løbet af fem minutter. Men når Dirch har besluttet sig for at gå ind for en idé – ligegyldigt, om det er en egen eller andres – stiller han hele sit fabelagtige talent og sin store menneskelighed bag. Og så knyttes der på forunderlig vis fine tråde mellem den rene farce og den dybe humor, hvis fornemste fællesnævner er og bliver Dirchs personlighed. Og i den klassiske rolle som Kasper Røghat bruger han hele registret. Derfor er »Der var engang« også en Dirch Passer film med alt, hvad dette indebærer af festlige oplevelser.

P. E. LANGE-MÜLLER

– DE NATIONALE TONERS STORE LYRIKER

Peter Erasmus Lange-Müller (1850–1926) var som søn af en anset højesteretsassessor på Frederiksberg bestemt for et statsvidenskabeligt studium. Men i det aristokratiske hjem kom, som det var tidens skik, mange kunstnere – og disse påvirkede forældrene, så sønnen fik lov at følge sine kunstneriske tilbøjeligheder og studere musik. Men trangen til selv at skabe trængte snart studierne i baggrunden. Han forsøgte sig som operakomponist, men uden større held. Nok fandt han udløsning for fine, lyriske stemninger, men sansen for det dramatiske stof svigtede.

Det blev hans – og hele nationens – lykke, at han mødte Holger Drachmann, der gav ham den baggrund og inspiration, der førte Lange-Müller ind i den sceniske musiks verden. Han komponerede til digtervennens store dramaer Ved Bosphorus, Renaissance – og frem for alt Der var engang –. Siden fremkomsten i 1886 er Drachmann og Lange-Müllers mesterværk placeret i folkets bevidsthed som et nationalt klenodie. Musikken rummer alt, hvad hjertet kan begære af varme, ynde, humor og folkelivstemninger. Lange-Müller forenede i sit værk på genial vis den gamle folkemusiks grundtoner med tidens egne. Lange-Müller er de nationale toners store lyriker – og så mesterlig er hans musik, at den også langt udenfor landets grænser har vakt beundring og begejstring.

FILMENS MELODIER:

Taffelmusik	Danseviser
Zigeunervise	Midsommervise
Jægersang	Prinsens ankomst
Bondedans	Serenade
Spillemandsviser	Bryllups musik
	Aftenmusik

HANS W. PETERSEN

SOM
KONGEN AF ILLYRIEN

DER VAR ENGANG en konge, der hed Hans i Danmark. Han led sit nederlag i Ditmarsken. Siden har der aldrig siddet nogen kong Hans på den danske trone, men nu kom jeg altså til at være konge. Kong Hans den Anden.

EDOUARD MIELCHE

SOM
CEREMONIMESTER

DER VAR ENGANG har jeg set et utal af gange, og selv har jeg spillet Prinsen af Danmark på Århus Teater. Derudover har jeg set Svend Methling, Adam Poulsen og Mogens Wieth spille den samme rolle.

PREBEN LERDORFF RYE

SOM

1. JUNKER

DER VAR ENGANG, da jeg var elev på Det kgl. Teater. Der fik jeg 1941 lejlighed til at spille 1. junker, og på filmen kom jeg til at overtage samme rolle. Der ligger lige nøjagtig 25 år mellem disse to roller, så jeg er vel en slags jubilar.

OVE SPROGØE

SOM 1. FRIER

DER VAR ENGANG en ung skuespiller, der aflagde prøve for John Price som Prinsen af Danmark i DER VAR ENGANG.

Efter prøven faldt dommen.

– Ja, det er jo ikke lige netop det, De skal spille.

... og det var det heller ikke, for den unge skuespiller, det var mig.

GRETHE SØNCH

SOM

FADEBURSTERNE

DER VAR ENGANG da BODIL UDSEN skulle spille Moder Jord ved en meget meget stor firmaforestilling. Nu ville uheldet, at hun i bogstaveligste forstand frøs inde på Grønland, og 36 timer før forestillingen ringede John Price til mig, og spurgte om jeg kunne overtage hendes 8 sange plus en sketch, hvor jeg optrådte sammen med John Price.

Jeg klarede det, men stillede en betingelse. Der måtte ikke være suf-flør, for en sådan ville kun distrahere mig. Derefter tog John Price mig med i FILMEN OM HJEJLEN, hvor han var kong Frederik VII og jeg grevinde Danner. Og jeg tror, at disse møder med John Price har været medvirkende til, at jeg også fik rollen som fadebursterne i DER VAR ENGANG.

KAI HOLM

SOM

KULSVIEREN

DER VAR ENGANG kan jeg på fingrene. Jeg har spillet samtlige roller – undtagen prinsessen. Nå, spøg til side. I 1926–27 sled jeg som Dirch Passer, nej dengang hed han forresten Kasper Røghat, hele to prinser og prinsesser op. Jeg startede sammen med Svend Methling og Inge Møller, men jeg sluttede med, jeg tror det var Per Knutzson og den senere fru Schiøler Linch. 6 Prinser af Danmark

CLEO

SOM

KOKKEPIGE

DER VAR ENGANG kommer nok for al fremtid til at stå for mig som min filmdebut, skønt jeg har været med i en film tidligere. Det var i DE RØDE PORTE, og dengang havde jeg en uhyggelig svær rolle i hvert fald svær, hvis man nogen sinde tager stykket op igen og en anden skal spille rollen. Jeg spillede nemlig Cleo fra Bakken. I DER VAR ENGANG skal jeg for første gang skabe en figur.

OVE CHR. PETERSEN

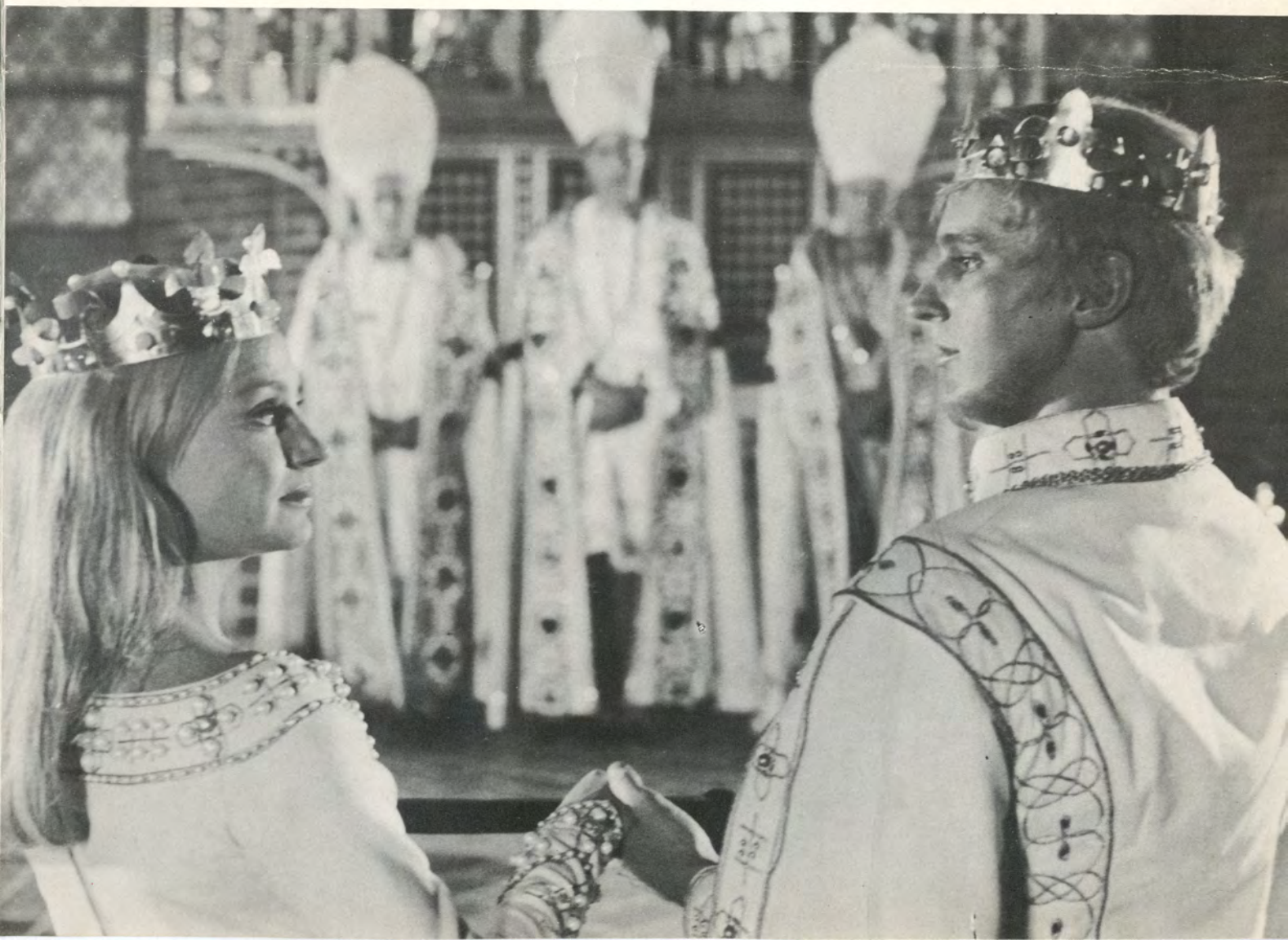
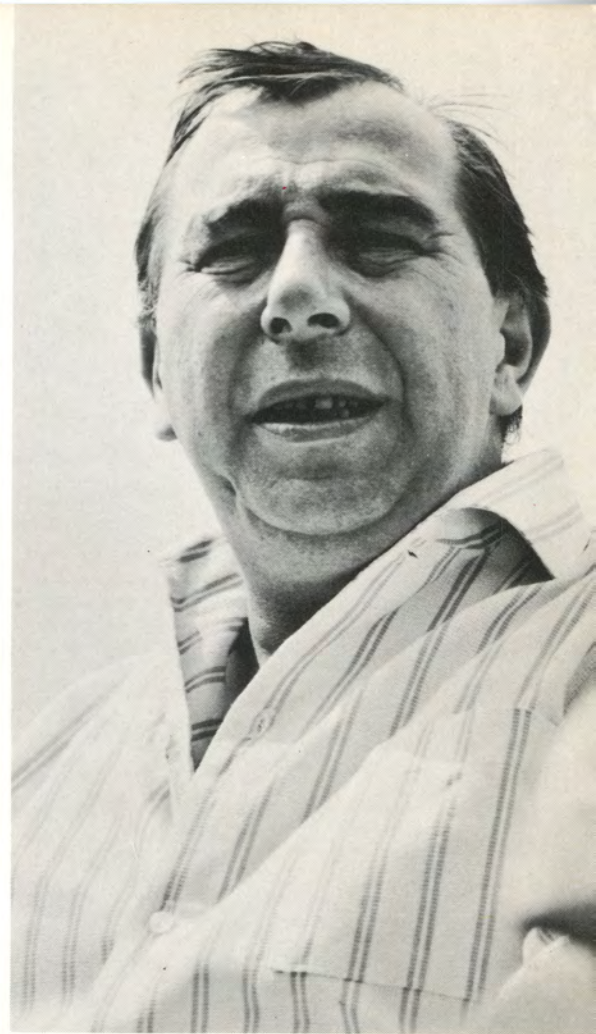
DEKORATIONSSKABER

DER VAR ENGANG på film og teater er vidt forskellige. På teatret kan man arbejde med perspektivvirkning, men på filmen må dekorationerne være bygget, så man kan gå både indenom og udenom dem. Jeg glædede mig vældigt til at få det helt store oversigtsbillede, men det var det eneste, der aldrig kom. Nå, det var første gang jeg arbejdede for filmen, og det gik da altid bedre end sidst, da jeg lavede kulisserne på Det kgl. Teater. Da kom forestillingen nemlig slet ikke op.

JOHN PRICE

– SÆTTER SIN HAT, SOM HAN VIL

DER VAR ENGANG – for så mange år siden, at vi skal tilbage i 1700-tallet – en meget dygtig og meget berømt engelsk artist ved navn *James Price*. Han havde lyst til at se sig om i verden, og det var meget langt at rejse til Danmark. Hvad han derfor gjorde og dermed indførte den fornemme kunstberiderfamilje i Skandinavien. Han gav forevisninger på Dyrehavsbakken, på Hofteatret og Det danske National Sommer-teater. Og så blev han altså, hvad han ikke kunne vide noget om, tip-oldefar til *John Price*, – vort nuværende Hofteaters – Det Kongeliges – eventyr-troldmand. John Price er bogstavelig talt opvokset med og på nationalscenen. Han begyndte nemlig på balletskolen, men blev skuespiller. Og meget mere. Også sceneinstruktør af et format, hvis ry er sikret en fornem plads i vor teaterhistorie. Price er fabulanten med de store visioner. Han har format – til de store formater. Det var ganske naturligt, at Merry Film bad netop ham at sætte »Der var engang« op som film. Price minder på mange måder om Drachmann. Også han maler – og sætter sin hat, som han vil. Han forlangte – og fik – frie hænder ved løsningen af den store filmopgave. Og bl. a. derfor håber vi, at »Der var engang –« vil indfri de store forventninger, man med rette kan stille.

Der var en gang

ONCE
UPON
A TIME...

STARRING

BURL IVES
BRIGITTE Price
PETER STEEN

HANS CHRISTIAN ANDERSON'S

THE BEGGAR
PRINCE

COLOR

23-
3-73
NATIONAL

NOW SHOWING AT

SUKHUMVIT
theatre Sukhumvit rd. tel. 914381

5 SHOWS DAILY:

12.30, 2.30, 5.30, 7.30, 9.30 p.m.

EXTRA MORNING SHOWS

ON SATS, SUN & HOLIDAYS

AT 10.30 a.m.